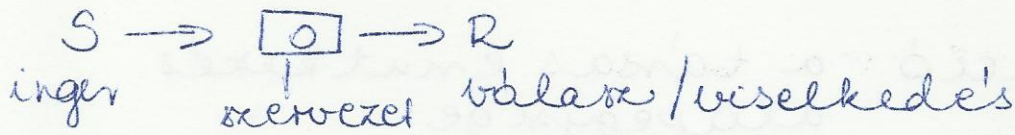
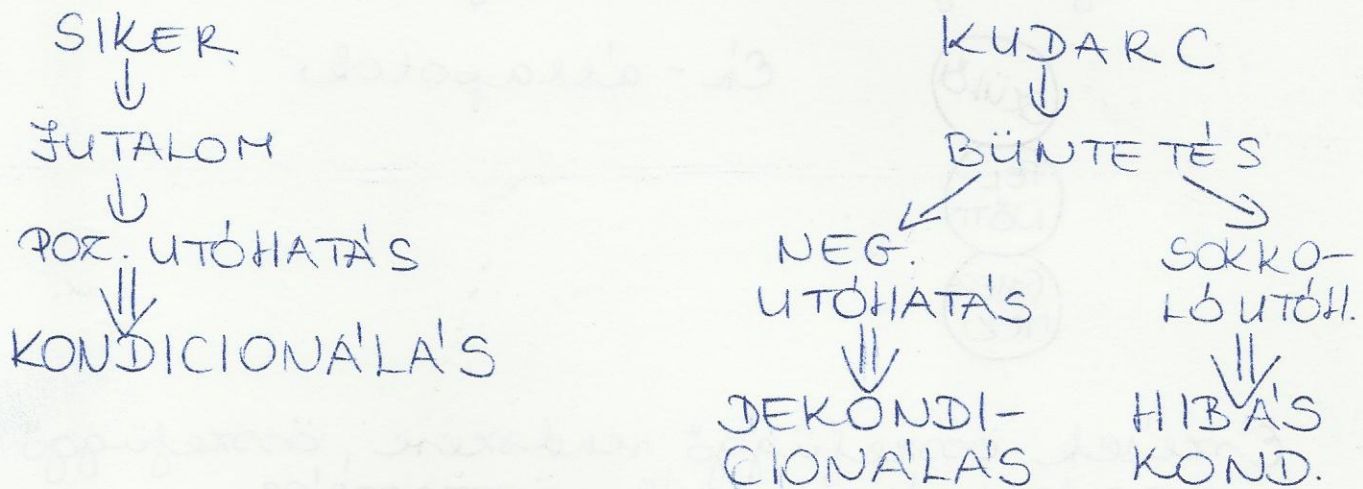

Szociális tanuláselmélet

- elméleti háttérét a behaviorizmus adja

- Operáns kondicionálás
 - véletlenszerű viselkedés → MEGERŐSÍTÉS
- az emberi viselkedést nagyrészt az előzetes tapasztalatok befolyásolják

- Attól függően, hogy a személy mely viselkedése kapott jutalmat, ill. büntetést, változik az ember személyisége.
- Banokura, Skinner

Tranzakcióanalízis

- Eric Berne neve'hez fűződik
↓
am. pszichia'ter

- tranzakció: a társas érintkezés
alapegysége

analízis: elemzés

- egyrészt egy személyiségelmélet,
másrészt kommunikációs elmélet is

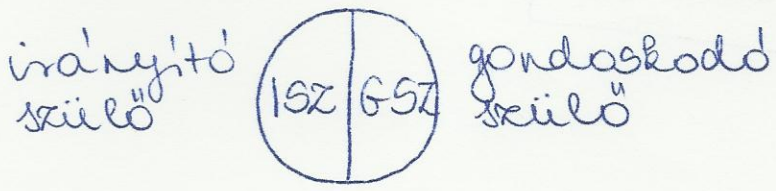
Személyiségelméleti megközelítés

Eh - állapotok

Eresek összefüggő rendszere, összefüggő magatartásminták összessége
Elsődleges lélektani állapotok

Szülei eh - állapot: tekintélyszerepek
képvisele

Felnőtt eh - állapot : nem bontja tovább

- józanság
- hatékonyság
- önfejelem
- környezetből jövő ingerek felfogása

Gyermeki eh - állapot :

alkalmazkodó gyermek (AGY SZ GY) szabad gyermek

- amikor 2 ember kapcsolatba kerül egymással, akkor 6 eh - állapot kerül kapcsolatba

Transzaksió fajtái :

- 1.) párhuzamos v. kiegészítő tr.
 - a kommunikációban az az eh - állapot válaszol, amelyiket a másik emberben "megszólalt"
 - ilyenkor a kommunikáció folyamatban van, nem szakad meg

- 2.) keresztezett tr.
 - nem az az eh - állapot válaszol, amire irányult a kommunikáció

- 3.) rejtett v. duplafenekű tr.
 - két szinten folyik a kommunikáció
 - nyílt, felszíni szint
 - rejtett, pszichológiai szint

A személyiség ötfaktoros modellje

- Cattell nevéhez fűződik
- kérdőívet is szerkesztett

Faktorok:

- Extraverzió \Leftrightarrow introverzió
- Együttműködés
- Felkiismeretesség \Leftrightarrow boldogatlanság
- Neurocitalis
- Nyitottság \Leftrightarrow konzervativitás

Fejlődéslelektan :- pszich. egyik terület
 - az ember fejlődésével foglalkozik
 - a pszichés fejlődés határáig tart

Fejlődés: Olyan változások sorozata, amely során az egyik minőségileg egy magasabb szintre jut el. Egyébnek épülő szakaszból áll. Nem lehetséges a szakaszokat átugorni.

- Öröklés
- Érés
- Tanulás

Öröklés: velünk született alapvető sajátosságokat jelent, ezek tessék lehetővé a pszichés fejlődést

Érés: Az adottságokban rejlő lehetőségek kibontakoztatása, a külső körülményektől függetlenül egy biológiai program alapján.

Tanulás: külső hatásokra történő tapasztalatszerzés.

Az élet első 2 évében az érésnek van szerepe, később jelentős a tanulás szerepe. Az érés és a tanulás kölcsönhatásában van egyúttal.

Psichikus fejlődés 5 tv. - e

1. alaptv.: plasticitás tv. - e

képlekenység

- a gyerek minél fiatalabb, annál "képlekenyebb"
- ~~minél~~ mindenegyes funkcióval van olyan szenzitív időszak, ami a legalkalmasabb a funkció elsajátítására.

2. alaptv.: aktivitás tv. - e

- a fejlődéshez az szükséges, hogy aktív / fejlődő legyen

3. alaptv.: a szerkezet és a funkció egysége

- a funkció, gyakorlás vissza hat a szerkezet, a szerkezet működésére

4. alaptv.: koegzisztencia tv. - e

- egy adott egyed egy adott időpontban különböző fejlettségű szinten lehet

5. alaptv.: transzfer tv. - e

- milyen funkció gyakorlása egy másik funkcióra is hatással lehet

Magzati fejlődés

- a psziché fejlődés kezdete \Rightarrow amikor a magzat kezd reagálni a külvilágra ingerre

- Ártalmak:

- genetikai: Down-kór / általában életelmi fogyatékkal jár /
- méhen belüli fertőzések
- AIDS
- kémiai anyagok, gyógyszerek
- alkohol, dohány, drog
↓
alkoholos magzati szindróma ↓
drogfüggő baba is lehet
- anya életelmi beállítódása

- 38-42. hét környékén kell megsülni a baba

- ha 37. hét előtt jön világra és súlya kevesebb 2500 gr. - nál \Rightarrow koraszülés

- ha 42. hét után születik \Rightarrow túlkoros

1. szakasz: Csírasejt (1-2 hét)
2. szakasz: Embrioidis sz. (8. hétig)
3. szakasz: Magzati fejl. (3-9. hó)

Csírasejt ^{alatt} ~~alá~~ a gyarmat be a zigóta. Az ebben a szakaszban bekövetkező ártalom miatt 99%-ban vetélt következik be.

Embrioidis sz.: a hórom csírasejtől fog kifejlődni a bőr, körmök, fog, idegrendszer, érelvezeték. (1. lemez) 2. lemez: felső szövetek
3. lemez: szövetek, csontok
Ezután már kezd emberhez hasonlítani.

4. hónapban már mozog a baba, de az
anya nem éri, csak kb. 5. hónaptól.
Alvás - ébrenlét ciklusa kialakul.

6. hónap: van esélye, hogy születés-
kor életben maradjon
vannak elemi reflexei

7. hónap: befejeződik a szemek ki-
alakulása

Utána: növekedés, gyarapodás

Otto Rank (pszichoanalitikus)

Születési trauma

Második szem:

Az újszülött szemek adrenalin
termel, ez felszívódik és ez feldobott
állapotot jelent. (egy ideig élent, éber
állapotban van)

Újszülöttnél kb. 1 hónapig tart.

Születéskor a baba kb. 3kg és 50cm.

Testalkat: - nagyon nagy fej

- kicsi a törzs

- rövid, vékony végtagok

- tömestalan izmok

- nem jól működik a hősa-
balizás

1. hónap: reflexek

- mozgásos (fogó, ótkarolás)

- vegetatív (nyelés, köhögés,
hányás)

átmeneti reflex (3-4 hónap után elmulik)
tartós reflex (életünk végéig)

A reflexek differenciálódnak,
feltételes reflexek alakulnak
ki.

- nagyon sokat alszanak
(a környezet ingeritől menekülnek)
- szaglásuk, ízlelésük kitűnő
- már a méhben belül is hallanak
éles rajokra reagálnak
- két szem koordinációjá nem tökéletes
életlenül látanak
szeretik az éles kontrasztokat,
kontúrokat

8. előadás

március 25.

Csecsemőkor

Testi fejlődés:

- újszülöttnél nagyobb a fej, mint a törzs többi része
- 16 hónapos korra 15-20 cm-rel hosszabb, súlya kétszeres
- az idegrendszer érése látványos (mielinhüvelyek)

Mozgásfejlődés:

- 2 törvényszerűség:
 - a.) kefalokaudális törvény: fejtől farok irányába haladó fejlődés (fejüket tudják először akaratlagosan mozgatni)
 - b.) proximo-distalis törvény: középpontból indul ki

Reflexek:

- helyváltoztatás fejlődése, mászás fejlődése
- először fejet emel, majd négylábra áll, 8 hónaposan mászik (először homolaterális: ugyanaz a kéz, ugyanazzal a lábbal); 9 hónaposan bilaterális (bal kéz, jobb láb)
- 6-8 hónap: ülni tud
- 8-10 hónap: járás (először kapaszkodik, áll)
- először széles alapú járás
- nyúlás, fogás fejlődése: 3-4 hónap után, mikor a fogóreflex elhalványult
- 2 és fél hónaposan már nyúl a tárgy után
- 4 hónaposan megfogja a tárgyat
- 5 hónap: vizuálisan célzott fogás
- 7 hónap: tenyerét is használja fogásnál
- 9 hónap: mutatóujját is használja a fogásnál
- 1 éves: mutató- és hüvelykujj koordinált együttműködése

Beszéd fejlődése:

- újszülött: felsír, első hangadás éles, tagolatlan
- 3-4 hónap: hangokkal való játék (magánhangzók)
- Minden hangot használ, később az anyanyelv hangjai maradnak meg.
- 7-8 hónap: gagyogás, mássalhangzók is megjelennek (mamamama)
- 1 éves: egyszavas mondatok

Érzékelés fejlődése:

- az újszülött nem lát élesen, a kontúrokat referálja
- 4-6 hét: két szem koordinációja rövid
- 4-5 hónap: színeket meg tudja különböztetni, látása majdnem olyan jó, mint a felnőtté, megismeri családtagjait
- újszülött hallása: éles hangokra reagál, de lassan
- 4-5 hónap: felismeri a hangokat

Gondolkodás és tárgyállandóság fejlődése:

- a.) 0-1,5 hónap: csak feltétlen és feltételes reflexek rendezése
- b.) 1,5-4 hónap: elsődleges cirkuláris reakciók megjelennek, a sémák kiterjednek újabb tárgyakra, a gyermek hosszan ismételteti mozgásait

- c.) 4-8 hónap: másodlagos cirkuláris reakciók: az ismétlődő, örömteli cselekedetek a külvilág tárgyaira irányulnak (rázni a csörgőt)
- d.) 8-12 hónap: több másodlagos cirkuláris reakciót összehangol egy cél elérése érdekében

Ezzel párhuzamosan alakul ki a tárgyállandóság.

Az a.) és b.) szakaszban a hangok után fordul, de ha a tárgy eltűnt, nem keresi tovább.

A c.) szakaszban, ha eltűnik valami, elfelejti és nem keresi tovább.

A d.) szakaszban sejti, hogy a tárgy tőle függetlenül létezik, de nem ott keresi, ahol eltűnt, hanem ahol utoljára látta.

A tárgyállandóság kapcsolatban van az emlékezet fejlődésével.

- 3-4 hónap: Emlékezet alapelemei megjelennek, előjeleket helyesen értelmezi.
- 2-5 hónap: javul a felismerés, családtagjait felismeri
- 6 hónap: ismerős és ismeretlen tárgyakat megkülönböztet
- 10-12 hónap: jól eltájékozódik környezetében, tud időhöz és térhez kötni cselekedeteket, hallgat a nevére

Szociális kapcsolatok fejlődése:

- elsődleges kötődés fontossága: 6 hónaposan kialakul egy kapcsolat a gondozó felnőtthez (anya)
- 2-2,5 hónapra alakul ki a szociális mosoly
- 5-6 hónap: társas lények, nem szeret egyedül lenni
- 8 hónap: „félelem az idegenektől”: szoronganak, sírnak, ha idegent látnak
Akkor is megjelenik, ha a mama változik meg. (pl.: új hajszín)